

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Заплановані результати навчання

Метою викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» є набуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю

Основні завдання навчальної дисципліни «Економічна теорія»: набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей і пріоритетів економічної політики.

Компетентності

загальні:

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 14. Здатність аналізувати сучасні проблеми розвитку суспільства, орієнтуватися в економічному середовищі, оцінювати стан і рівень макро- і мікроекономіки.

фахові:

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії.

Суспільство та його економічне життя. Предмет економічної теорії, її функції та місце в системі економічних наук. Економічні категорії. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Економічні суперечності. Методологія економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія.

Економічна теорія та економічна політика. Економічна поведінка. Економічне мислення. Філософія економічної теорії.

Зародження та розвиток економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії та основні економічні школи. Внесок українських вчених-економістів у розвиток світової економічної науки.

Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси.

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Економічний інтерес, його сутність і функції. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів. Економічні інтереси – рушійна сила соціально-економічного розвитку.

Зміст та види суспільного виробництва. Фактори виробництва. Розподіл праці. Спеціалізація праці. Кооперація праці. Поєднання факторів виробництва. Виробнича функція та її складові.

Виробництво та його результати. Продукт виробництва. Виробнича функція. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Крива виробничих можливостей. Ефективність використання виробничих ресурсів.

Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці.

Економічна система: її сутність та структурні елементи. Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Економічні відносини та їх суб'єкти. Структура економічних відносин. Соціально-економічні відносини. Організаційно-економічні і техніко-економічні відносини.

Принципи класифікації економічних систем. Адміністративно-командна економіка як система, механізм її функціонування, переваги та недоліки. Адміністративно-командний стиль економічного мислення. Ринкова економіка як система. Основні риси ринкової економіки, її переваги та недоліки. Моделі ринкової економіки. Змішана економіка, її основні риси. Моделі змішаної економіки. Особливість економічної системи України на сучасному етапі.

Власність, її сутність, форми і місце в економічній системі. Роздержавлення та приватизація. Новітні тенденції у розвитку відносин власності.

Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші.

Натуральне господарство та його характеристика. Умови виникнення товарного господарства та його загальна характеристика. Види товарного виробництва. Проста і розвинена форми товарного виробництва.

Товар та його властивості. Закон вартості та його роль у розвитку товарного виробництва. Альтернативні теорії вартості. Ціна її сутність. Функції цін. Види цін. Теорії ціни. Основні фактори, що обумовлюють ціни на продукцію фірми.

Еволюція форм вартості та сутність грошей. Функції грошей. Альтернативні теорії грошей. Товарно-грошовий обіг: основні терміни та закони. Теорія грошей та грошового обігу. Еволюція грошей. Сучасна грошова система. Закони обігу грошей.

Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку.

Ринок, умови його виникнення та історичні етапи розвитку. Функції ринку. Види ринків та їх взаємозв'язок. Суб'єкти ринкової економіки. Ринкова інфраструктура, її елементи та роль у розвитку економіки. Ринкова інфраструктура та фінансові посередники. Основні напрямки становлення ринкової інфраструктури в Україні.

Сутність попиту. Закон попиту. Крива попиту. Цінові та нецінові детермінанти попиту. Закон пропозиції. Крива пропозиції. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. Ціна рівноваги. Еластичність попиту та пропозиції.

Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі.

Конкуренція – основа ринкового механізму господарювання. Види конкуренції. Форми та методи конкуренції.

Причини виникнення та сутність монополій. Основні форми монополій. Монополістична конкуренція. Олігополія: характерні риси, види. Конкуренція в умовах регульованого ринкового господарства.

Антимонопольне законодавство. Особливості антимонопольної політики в Україні.

Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки.

Секторна модель кругопотоку. Домогосподарства як суб'єкт ринкових відносин. Двоїста роль домогосподарств в економіці. Доходи домогосподарства. Витрати домогосподарства. Інвестиційна поведінка домогосподарств.

Поняття підприємства (фірми, корпорації). Форми і види підприємств. Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці. Види акціонерних товариств та особливості управління. Акціонерна власність в економічній системі. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Проблеми розвитку підприємств в Україні.

Сутність та функції підприємництва. Підприємець – основна фігура економічного прогресу. Роль підприємництва в ринковій економіці. Основи маркетингу та менеджменту.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

Сутність та економічне значення витрат виробництва. Теорії витрат виробництва. Суспільні витрати виробництва. Економічні і бухгалтерські витрати та їх структура. Валові, середні та граничні витрати. Витрати виробництва, вартість товару і його ціна. Альтернативні підходи.

Доход фірми. Валовий дохід, його сутність та структура. Прибуток фірми, його види. Концепції прибутку та їх витoki. Норма прибутку. Міжгалузєва конкуренція та формування середньої норми прибутку.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90.

Кількість кредитів – 3,0.

Форма семестрового контролю – екзамен.